

Tanulópénz

Egyesek szerint a tandíjmentesség körének kiszélesítése (magyarán a tandíj eltörlése) a társadalmi igazságosságot sérti, mások véleménye szerint viszont éppen azt erősíti. Mi most ne menjünk bele ebbe a „sérti vagy erősíti” disputába, hagyjuk azt a szociológusoknak és társadalomfilozófusoknak. Inkább más megvilágításban vizsgáljuk meg a kérdést.

Sok vagy kevés az a kétezer forint, amit az egyetemistáknak eddig havonta kellett fizetniük?

Ismerősöm szerint bőven kibírták volna a fiatalok azt a néhány ezer forintos tandíjat. Azoknak ugyanis, akik megtehetik, hogy a legmárkásabb cigarettákat szívják, a legdrágább italokat igyák a legmenőbb helyeken, s hogy taxival járjanak buliba és egyetemre, meg sem kottyant volna az a pár ezer forint. Jobb ételeket esznek, jobb italokat isznak, mint én, ráadásul a nők is jobbak, mint az enyém – így ő. Szabadabbak és szerencsésebbek – így én. De amikor ezt mondom, érzem, valahol igaza van, mert tényleg, élnek ilyen egyetemisták. Sőt, még ilyenebbek. Akik vadonatúj autók-kal szaladgálnak, mobilon intézkednek, és tanulás helyett inkább üzletelnek. Mit nekik az a pár ezres, csikkzebből kivágják azt a pénzt, amiért tanulhatnak.

Aztán ott vannak azok, akiknek már az egyetemre való jelentkezés – ami már maga több ezer forint – is gondot okozott. A családjuk nem, vagy csak kis mértékben tudja támogatni őket. Ha nem kapnak kollégiumot, évet halasztanak, mert az albrételet képtelenek fizetni. Ha isznak, csak a kollégiumban és folyó bort. Akkor esznek jól, ha otthonról pakkot kapnak, és a nők, nos, a nők, ha nem is szebbek, de okosabbak. Ez vigasztalja őket.

Szabó C. Szilárd

Szónokszó

Ki beszél itt már a tandíjról? Ki beszélt itt a tandíjról? Többek között Bernáth Árpád egyetemi professzor. A József Attila Tudományegyetem Germanisztikai Intézetének igazgatója 1995 őszén az egyetem bölcsész karának dékánjaként, a Felsőoktatási Dolgozók Szakszervezetének képviselőjeként a Dugonics téren a tandíjrendelet ellen demonstráló diákokhoz. Három év tel el azóta. A professzor – akinek eddig az volt az egyetlen néptribunusi szónoklata – szívesen emlékezett vissza a téren történteke.

Ez a harc lesz az első! – ezt mondtam rögtön az egyetemi polgárok köszöntése után, s ez olyan hatásos volt, hogy másnap szalagcímben hozták az újságok, kezdte a beszélgetést Bernáth Árpád. – Ma is vallom, hogy 1995 őszén nem a tandíj ellen tüntettünk, hanem az ellen a valami ellen, amit tandíjnak neveztek, és azt az egyetemeket, akik kivántak behajtatni azokat, akik semmit sem tettek arról, hogy a költségvetésnek hiánya van. E speciális adó durva és erőszakos bevezetési módja ellen demonstráltunk. Mert, miközben a rendszer-váltás után többszörösére emelkedett a hallgatói létszám, csökkent az oktatói létszám és a felsőoktatásra fordított költségvetési összeg. Ezekkel a tényekkel azonban nem foglalkozott az akkori kormányzat, pedig tudniuk kellett volna, hogy az ország fejlődése és felemelkedése nagyban függ a felsőoktatás minőségi javulásától. Ezzel szemben a Bokros-csomag részeként bevezették a tandíjat, elvontak körülbelül négy-milliárd forintot a felsőoktatásból, miközben más, kevésbé értékes és értelmes dologra százmilliárdokat költöttek. Szerintem gazdaságilag telje-

sen abszurd és értelmetlen volt ez az akció. Ráadásul a hallgatói önkormányzatokat is készületlenül érte, mivel azok, megfelelő feltételrendszer hiányában, nem, vagy csak nagyon nehezen tudtak volna szociális alapon pénzt beszélni, illetve kiosztani a diákok között. Mert, ugye, papíron lehet valaki szegény, kaphat tandíjmentességet és szociális támogatást, s közben Mercedessel jár iskolába. Ennélfogva a tandíjrendszer, ahogyan azt az akkori Hökösz-elnök is mondta azon az októberi nagygyűlésen, a társadalmi mobilizáció kérdését veszélyeztette.

Azt is tudtuk, hogy az alaptandíj nem lesz mindig kétezer forint, s bizony azt az infláció mértékében emelik majd. Sőt, azt is tudtuk, hiszen beszéltek és nyilatkoztak róla a minisztériumi szakemberek, hogy a kiegészítő tandíjat is bevezetik, amely újabb terheket ró majd a hallgatókra. Állított, hogy az akkori nagy országos és helyi diákmegmozdulásoknak köszönhető, hogy az alaptandíj mértékét úgymond befagyasztották, s csak kétezer forintban állapították meg. A közteherviselésnek én is híve vagyok, de előbb teremtsék meg a társadalomban az igazságos közteherviselést. A jelenlegi helyzetben rendkívül jó szociális lépésnek tartom az új kormány részéről, hogy kiszélesítette a tandíjmentesség körét. Ha majd lesz szociális igazságosság, s a felsőoktatás minőségének javítására még több pénzt akarnak szánni, akkor elképzelhető, hogy a megfelelő feltételrendszer megteremtése után, újra bevezetik a tandíjat. Ahhoz viszont egy tiszta rendszert kell kialakítani.

Bernáth Árpád 1995. október 4-én a következők szavakkal fejezte be beszédét a Dugonics téren: „A közös akarat bennünket úgy segítlen!”

Hát úgy.

Szabó C. Szilárd

UNIVERSITAS

• Többen mentesülnek a tandíj alól

Idén még „kárpótolnak”

Több ezren tüntettek a tandíj ellen 1995. március 22-én a Dugonics téren. (Fotó: Miskolczi Róbert)

A kormány augusztus közepén alkotott rendeletében jelentősen kiterjesztette a felsőoktatásban tandíjmentességet élvezők körét. Ennek következtében az intézmények bevételei csökkennek, a kieső pénzt ebben a tanévben a költségvetés tartalékai-ból pótolják. Mégis vannak olyan egyetemek és főiskolák, ahol különböző címen továbbra is kérnek tandíjat a diákoktól.

A most kezdődött tanévtől jóval többen részesülnek tandíjmentességben az egyetemeken és főiskolákon, mint eddig. A kormány a 140/1998. és a 141/1998. számú két – korábbi jogszabályokat módosító – rendeletében határozta meg azoknak a körét, akiknek nem kell tandíjat fizetniük. Ide tartoznak az államigazgatási szírozott első alapképzésben nappali, esti vagy levelező tagozaton tanuló diákok, továbbá azok, akik nappali tagozaton első kiegészítő alapképzésben, valamint nappali esti vagy levelező tagozaton első akkreditált iskolai rendszerű felsőfokú szakképzésben vesznek részt. Tandíjmentesség illeti meg az első doktori képzésben állami ösztöndíjban részesülő hallgatókat az első

két évben, ha oktatási tevékenységet folytatnak, valamint a képzés harmadik évében. A közoktatás tanárképzésének tanárképzés és a kétszakos tanárképzés általánossá tétele érdekében tandíjmentességet kapnak az egyszakos tanári oklevéllel már rendelkező hallgatók, illetve az egy tanári szakon tanulmányokat folytató diákok, amennyiben egy másik tanári szakot is felvesznek. A kormány családpolitikai célkitűzéseinek megvalósítása érdekében az állami, az egyházi és a magán felsőoktatási intézményekben a gyermekgondozási segélyben, illetve a gyermeknevelési támogatásban részesülő hallgatók is tandíjmentességet élveznek nemcsak az első, hanem a második és a további alapképzésben, valamint kiegészítő alapképzésben, és minden megkötés nélkül a doktori képzésben. Mivel a gyermekgondozási segély és a gyermeknevelési támogatás ma még nem jár alanyi jogon, ezért az év végéig azokat a szülőket is tandíjmentesség illeti meg gyermekük három éves koráig, akik nem kapnak segélyt vagy támogatást.

Az egyébként mentességet élvező diákoknak is kell tandíjat fizetniük akkor, ha félévet vagy évet ismételnék. A Szent-Györgyi Albert Orvostudományi Egye-

temen jelenleg is öt hónapra összesen háromezer forint tandíjkiegészítést fizetnek a félévismétlők. Ebből a pénzből tandíjvisszatérítést biztosítanak a rászoruló diákoknak. A mentesség kiszélesítésének következtében csökken az intézmények tandíjbevétele, ezt a kormány ebben a tanévben pótolja. A költségvetés tartalékai-ból mintegy 3,2 milliárd forintot fordítanak erre a célra. Azt még egyik szege-di felsőoktatási intézményben sem tudták megmondani, hogy mekkora támogatást kapnak, de például a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola éves tandíjbevétele tavaly mintegy nyolcvanmillió forint volt. A rendelet szerint a tandíjbevétele pótló költségvetési támogatást ugyanúgy kell felosztani, mint a korábban a diákok által befizetett összeget, vagyis annak bizonyos részét hallgatói célokra – kulturális és sporttámogatásra, tantermekre, kollégiumokra – kell fordítani. A SZOTE hallgatói önkormányzatának elnöke, Fekete Zoltán azonban azt mondta, az egyik, általa meg nem nevezett egyetemi vezető véleménye azt a szándékot tükrözte, hogy a pénz felett az intézmény rendelkezik, és azt nem kívánják elosztani. Telegdy Gyula oktatási rektorhelyettes viszont cáfolta, hogy

más elvek szerint kezelnék a költségvetési támogatást, mint az eddigi tandíjbevétele. A JATE rektora, Mécsáros Rezső is úgy nyilatkozott, hogy a támogatás felosztásába a diákok ezt követően is beleszólhatnak. Az intézményeknek október végéig módosítaniuk kell a hallgatók támogatásáról és díjfizetési kötelezettségéről szóló szabályzatukat. Ezek megalkotásában általában mindenhol jelentős szerepet vállaltak a hallgatói önkormányzatok.

Az utóbbi időben több olyan hallgatói levél, illetve panasz érkezett az oktatási minisztériumba és a Hallgatói Önkormányzatok Országos Konferenciájának irodájába, hogy egyes főiskolák és egyetemek a kormány döntésével szemben különböző tértéti díjakat, tandíjat kérnek a diákoktól. A HÖÖK elnöke, Skultéty Tamás hangsúlyozta, hogy az intézmények csak szabályzatban rögzített tértéti díjakat szedhetnek, és kizárólag a helyi hallgatói önkormányzat egyetértésével. Ha a diákok ezzel ellentétes eljárást tapasztalnak, hívhatják a minisztérium ügyfélszolgálatának 269-5626-os telefonszámát, amelyen a tértétekről kapcsolatos kérdéseikre is választ kaphatnak.

Hegedűs Szabolcs

Mennyire érzik?

• Munkatársunktól

Terheik csökkenése ellenére a diákok általában nem tartják olyan nagy könnyítésnek a tandíjmentesség kiterjesztését, amint azt a döntéshozók szándéka tükrözte. Ezt bizonyítják az alábbi vélemények.

Urbanik Tímea (JATE): – Mindenképpen könnyebbéget jelent, de attól félek, hogy ezt valahol máshol fogják rajtunk behajtani. Nem tudom elképzelni, hogy az egyetemek ezt a kieső bevételt nélkülözni tudják, hiszen hallgatóként kétezer forint elég jelentős összeg.

Hatvani Zsolt (JATE): – A kétezer forint látszólagos összeg, igazából nem volt sok. A tavaly beírtkozott hallgatóknak kellett volna ettől a félévtől a differenciált és esetenként nagyobb összegű tandíjat fizetniük. A döntést nagyszerű ötletnek tartom, viszont a belső felvételi szakokon – ha jól hallottam – akár tízezer forintot is kell majd fizetni. Az első diplomáért tanulok, de elképzelhető, hogy a többi szakom miatt kiegészítő tandíjat kell fizetnem, amely tízszer annyi lesz, mint az eddigi tandíj.

Debreceni Gábor (JATE): – Nem túlságosan jelentős könnyítés, én nem nagyon érzem meg. Nem is tartom mindenképpen jogosnak. Szerintem ne azok a szülők fizessék a tandíjat, akiknek a gyerekei nem tanulnak a felsőoktatásban, hanem azok, akik vállalták azt, hogy gyerekeik egyetemre jelentkeztek. Nekik tisztában kell lenniük a továbbtanulással járó költségekkel. A tandíjmentesség helyett a szociális támogatást kellene kibővíteni.

Tempus-tájékoztató

• Munkatársunktól

A Tempus Közalapítvány első ízben tavaly rendezte meg azt az országos információs kampányt, amelynek keretében az ország hét egyetemi városában tartott átfogó tájékoztatót az általa koordinált oktatási együttműködési programokról, valamint a Socrates sorozat célja, hogy a programokkal kapcsolatos információkat közvetlenül juttassák el az ország különböző régióiba, ezáltal biztosítva a pályázati esélyegyenlőséget.

Idén újra rendeznek regionális tájékoztató napokat, amelyeken az elsősorban felsőoktatási Tempus és Ceepus programokról, valamint a Socrates összes alprogramjáról (Erasmus, Comenius, Lingua, felnőttoktatás, nyitott- és távoktatás, Arion) szóló előadások hangzanak el. Szegeden a JATE Dugonics téri épületének tanácstermében szeptember 24-én délután 10 órától kifejezetten a felsőoktatási intézményeket érintő programokról lesz szó, míg délután fél 2-kor a Socrates program közoktatási komponenseiről kapnak tájékoztatást a résztvevők.

Az érdeklődők szeptember 22-éig jelentkezhetnek a 454-009-es telefonszámon.

TTL
TAPETEN-
TEPPICHBODEN-
LAND

NYITVA TARTÁS:
hétfőtől péntekig 8-19-ig,
szombaton 8-15-ig.

Állandó
szolgáltatások:
• Szőnyegszegés
• Szaktanácsadás
• Házhoz szállítás

80 x Európában
7 x Magyarországon

Csavarja fel Ön is a TTL szőnyegét!

TAPÉTA- OSZTÁLYUNKRA VÁRJUK KÖZÉPKORÚ HÖLGYEK JELENTKEZÉSÉT, részmunkaidőre, valamint FÉRFI ELADÓT teljes munkaidőre. Kérjük a fényképes önéletrajzokat az áruház címeire elküldeni!	PVC-PADLÓK 2, 3, 4 m szélességben, már 990 Ft/m²-től.	ÁLMENYEZETEK, ROZETTÁK, SZEGŐ- LÉCEK	DISPERZIÓS RAGASZTÓK 990 Ft/db-től	FÜRDŐSZOBA- SZŐNYEGEK már 2590 Ft/db-től	TAPÉTÁK nagy választékban már 450 Ft/rolinótól	MARADÉK SZŐNYEGEK 30-40% árengedménnyel!
---	---	---	---	---	--	--

PADLÓSZŐNYEG • PVC • TAPÉTA

BUDAPESTEN: XIII. Váci út 152-154.
VIII. Hungária krt. 26.
XI. Budafoki út 70.
IX. Soroksári út 123.

VIDÉKEN: Miskolc, Pesti út 5.
Debrecen, Balmazújvárosi út 6/c
Szeged, Vásárhelyi P. u. 3-5.

T.: 359-6741
T.: 303-0747
T.: 206-1939
T.: 280-8059

T.: 46/362-265
T.: 52/417-366
T.: 62/466-845